

Dobrodružství pavouka Čendy

Martina Gardoňová

ČECH, Pavel. Dobrodružství pavouka Čendy. Petrkov, 2014. ISBN 978-80-87595-29-9.

Anotace Knížka vypráví o pavoučkovi Čendovi a dřevěné kukačce, kteří spolu žijí ve starém opuštěném domě, a o tom, co se stane, když do domu vnikne zloděj, a když ještě později jim začnou dům bourat.

Cílová skupina – 7-9 let

Popis čtenářské lekce

Cíle čtenářské lekce:

Čtenářská lekce je určena pro žáky 2. ročníků základních škol. Lekce může posloužit k budování základních čtenářských dovedností: předvídání z přebalu knihy, řízené čtení s otázkami a vyvozováním z obrázků, vztahování k vlastní zkušenosti a prožitkům, shrnování.

Aktivita před četbou:

Děti se rozdělí (popř. je rozdělí učitel) do dvojic či trojic. Každá skupinka dostane vytištěný obrázek s přebalem knihy. Na základě vzhledu knihy se žáci pokusí odhadnout, o čem kniha asi bude, jaká bude její hlavní postava, kde se příběh bude odehrávat, v jakém ročním období, jaká dobrodružství bude pavouk prožívat, bude v knize více postav?

Po této krátké diskusi ve skupinách se žáci přesunou na koberec do kruhu, kde si společně s učitelem jejich nápady zaslíbí a uslyší tak také očekávání ostatních. Učitel při tom však neprozrazuje žádné správné odpovědi, pouze se dětí doptává.

Aktivita před předčítáním:

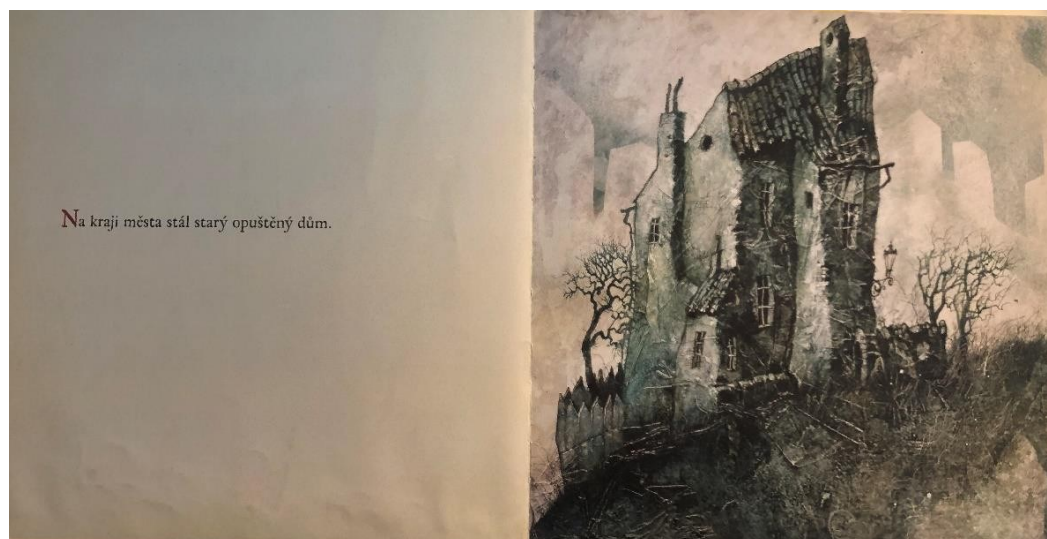
Žáci sedí v kruhu a učitel položí doprostřed velký papír, na kterém je uprostřed namalovaný pavouk. Úkolem dětí je fixem zapsat nebo zakreslit jakýkoliv zážitek, který mají s pavoukem spojený,

popřípadě jaké pocity v nich pavouci vyvolávají, zda s nimi mají nějaké zkušenosti, zda třeba znají někoho, kdo chová pavouky jako domácí mazlíčky – zkrátka cokoliv, co je při pohledu na pavouka napadne.

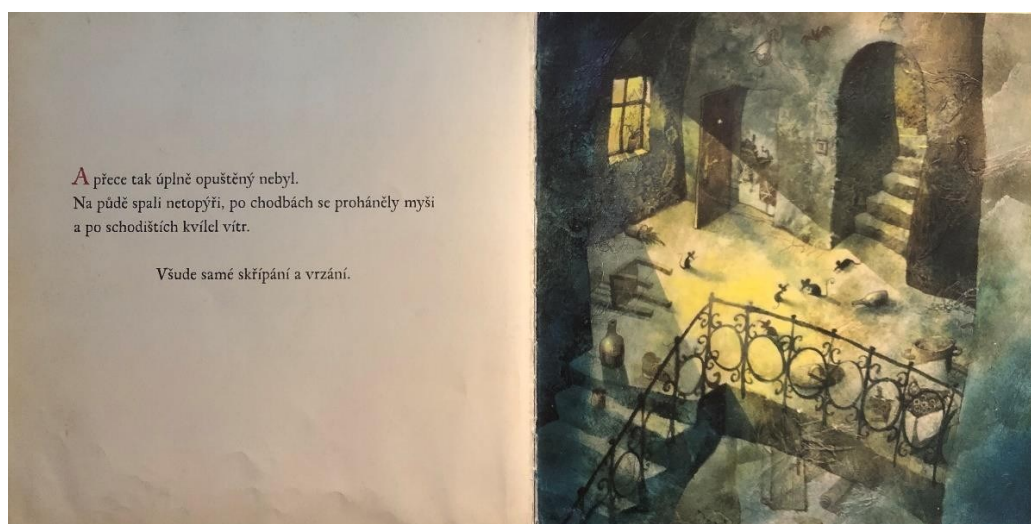
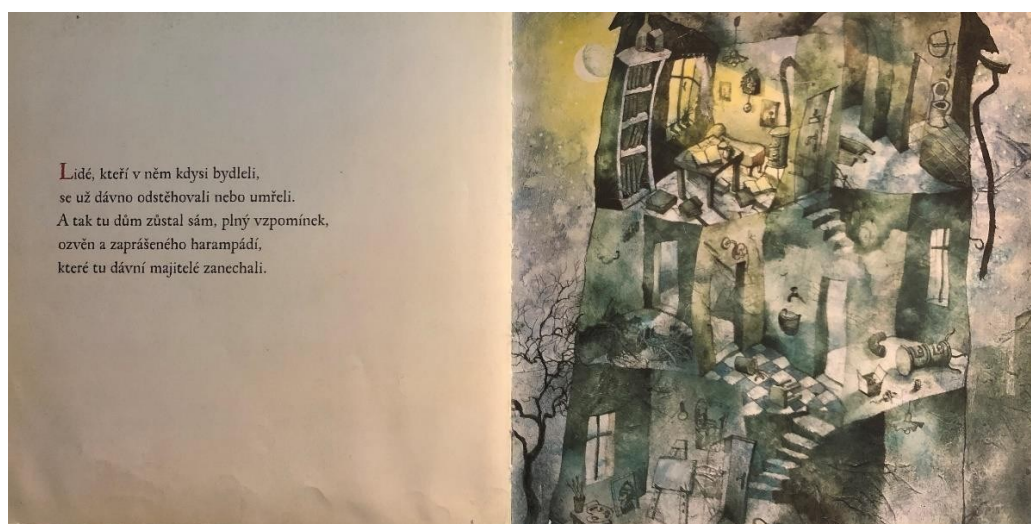
Plakát potom může učitel umístit na nějaké dobře viditelné místo ve třídě, aby si ho žáci (např. o

přestávce) mohli pořádně prohlédnout a podívat se, jaký vztah k pavoukům mají jejich spolužáci. Na konci čtenářské lekce s žáci mohou zamyslet nad tím, zda nějak ovlivnila jejich vztah k pavoukům a mají k nim po této hodině lepší/horší vztah, nebo zda to jejich pocity z pavouků nijak neovlivnilo.

Aktivity (otázky) při četbě:

Jak na vás dům z obrázku působí? Jak to uvnitř asi vypadá? Žijí v něm nějaká zvířata?

Z pokoje pod střechou se ozývá tikání.
Na zemi i na stole záplava starých knih a novin.
Převrácená židle, sluneční paprsky prodrávající se
skrz zaprášené okno. Na zdi visí starobylé hodiny.

Žije v nich pavouk Čenda.

Jak se asi Čendovi v takovém domě žije? Je opuštěný, nebo tam má nějaké kamarády?
Setkali jste se doma někdy s pavoukem?

Je tam s ním také dřevěná kukačka.
Většinu času prospí,
ale každou hodinu se malá dvířka nad ciferníkem otevrou
a ona vykoukne ven a hlasitě zakuká.

Lustr u stropu se rozhoupe
a všichni červotoči v hodinách se zachvějí hrůzou.

Čenda se na kukačku zlobil a vyčítal jí,
že mu pláší mouchy, ale s kukačkou nebyla kloudná řeč.
Prý kdyby nebylo jejího kukání, nikdo by si nevšiml,
kolik je hodin. „Vždyť tu nikdo není,“ namítal Čenda,
ale kukačka jako by ho neslyšela.
„Možná, že by ani sluníčko nevědělo,
kdy má vstávat,“ tvrdila.

Byla hrdá na to, že se nikdy za ty dlouhé roky
neopozdila ani nezakukala předčasně,
a nějaké mouchy ji vůbec nezajímaly.

Často mluvila o tom, kde všude litala,
a vyprávěla o dobrodružstvích,
která na svých toulkách zažila.
Když Čenda namítal, že je dřevěná a že létat neumí,
vymlouvala se na šroubek, který ji drží k prkýnku.

Nakonec se vždycky pohádali
a několik dní spolu nemluvili.

Jaká je kukačka, jaké má vlastnosti? Připomíná vám někoho z vašeho okolí? Jsou ve skutečnosti s Čendou kamarádi?

Jako se kyvadlo pomalu houpalo ze strany na stranu,
tak klidně
plynul v poklidu
den za dnem, měsíc za měsícem a rok za rokem.
Nezdálo se, že by tomu mohlo být někdy jinak.

Čenda mohl usínat klidně, na zimu měl
dostatečnou zásobu zavařených i sušených much
a z pavučiny novou teplou pokrývku.

Stalo se to jednou o půlnoci.
Čendovi se nechtělo spát.
Za oknem sněžilo a on si na stole četl
svého oblíbeného Tarzana.
Svítil si lampičkou,
kterou mu kdysi dala světluška za to,
že ji pustil ze své sítě.

Právě když Tarzan zápasil se lvem,
ozvalo se zaskřipání.

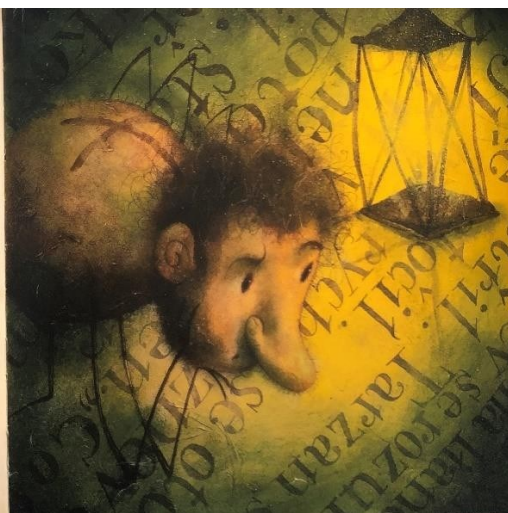
Co se asi mohlo stát? Jak se Čenda cítil? Jak byste se v takové situaci cítili vy?

Skřííp...
 Dveře vrzly nějak jinak,
 než když si s nimi pohrával průvan.
 Na prahu se objevil tlustá maskovaná postava
 s baterku v ruce.
 „Zloděj!“ pomyslela si kukačka,
 která
 všechno
 viděla
 škvírou
 v hodinách.

Byl to opravdu zloděj, vlezl do opuštěného domu
 a hledal, co by si odnesl.
 Byl celý rozmrzlý z toho,
 že našel jen nepotřebné staré krámy.
 „Fuj, pavouk!“ řekl si pro sebe
 když mu zrak sklouzl na otevřenou knihu.
 Stočil do ruličky staré noviny
 a chystal se Čendu zaplácnout.
 Ten byl tak začtený, že neviděl, neslyšel.
 Ležel na stránce a hltal písmenka...

*... Tárzan s neuvěřitelnou mrštností
 přeskakoval z lány na lánu...*

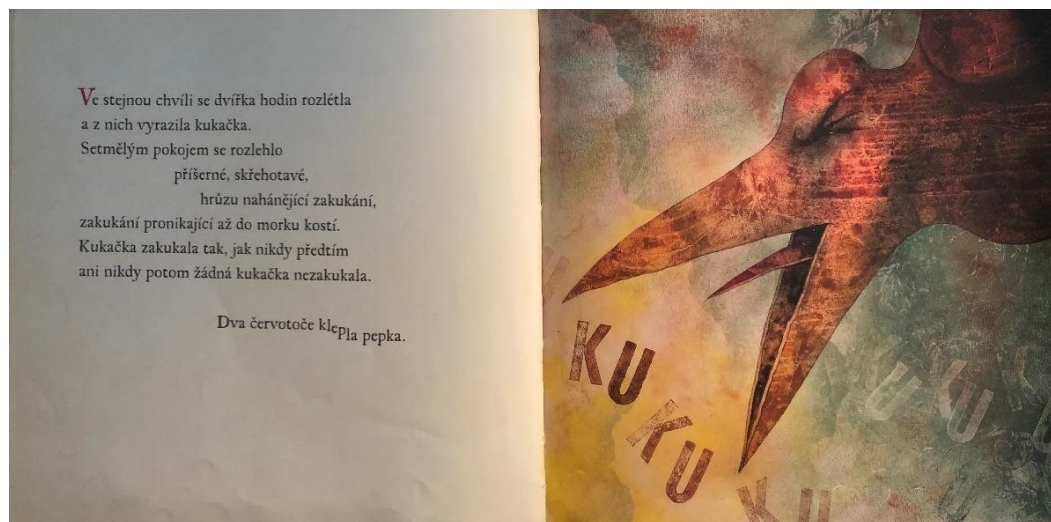

Jak si myslíte, že tato scéna dopadne? Proč?

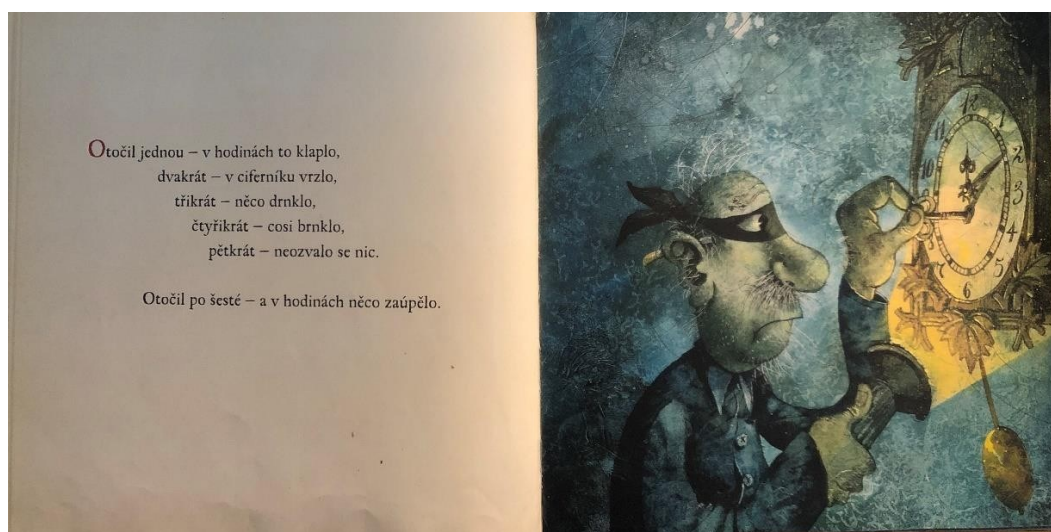
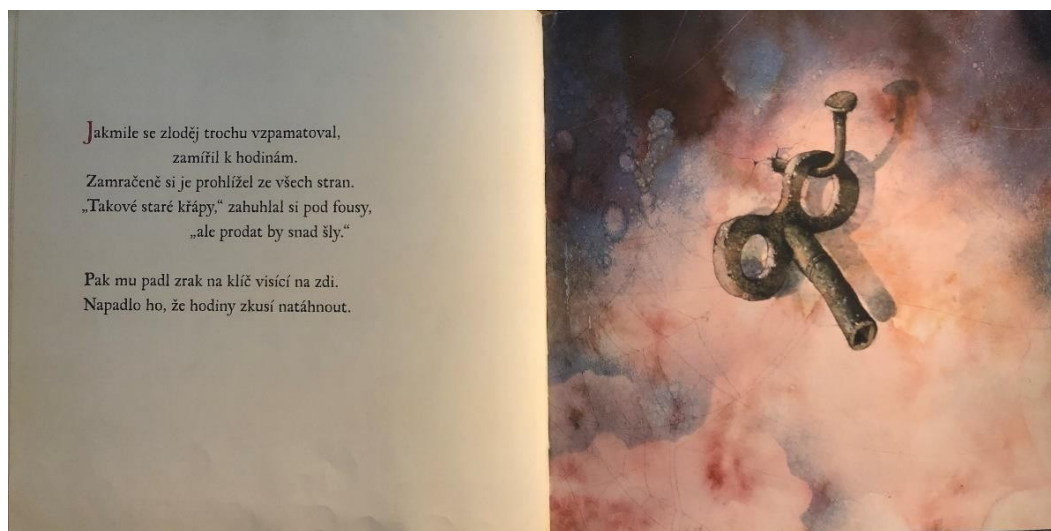
„Co teď?! Co teď?!“ vířilo kukačce hlavou.
 Zloděj se už rozpřáhl.
 Na ciferníku je za tři minuty půlnoc.
 „Musím ho varovat!“ říkala si kukačka,
 ale nějaký vnitřní hlas ji hned napomenul:
 „Vždyt není celá! Nemůžeš přece zakukat,
 kdy se komu hodí. Těch pár minut musíš počkat.“
 Věděla, že nemá čas. Za tři minuty bude Čenda na placku!
 Hlas jí však zase odporoval:
 „Nikdy jsi nezakukala ani později, ani dřív;
 chceš, aby na světě vznikl zmatek?!
 Aby slunce nevyšlo, aby se říkalo,
 že neumíš kukat, chceš aby...?“

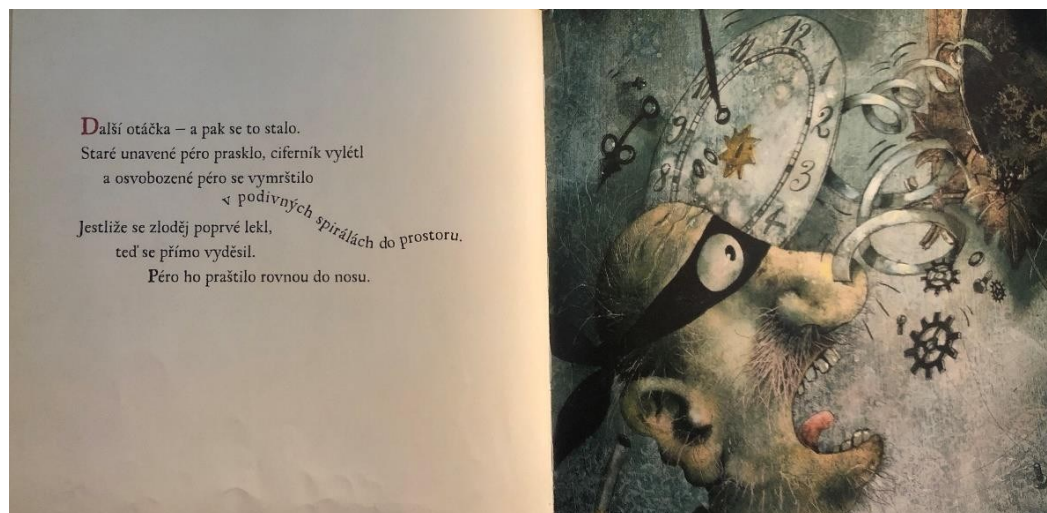
Jak se kukačka asi zachovala?

Zachovala se kukačka správně? Proč to udělala?

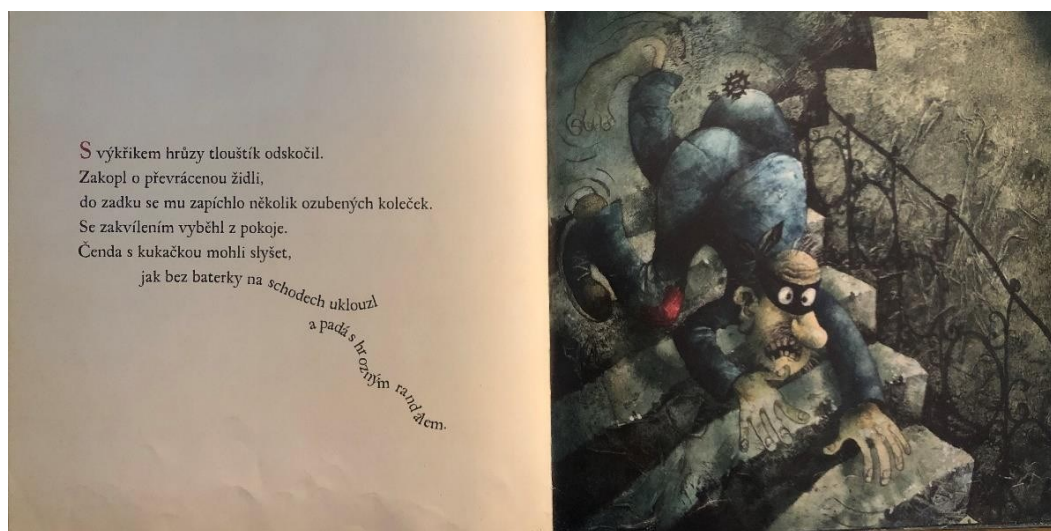

Co se mohlo v hodinách stát?

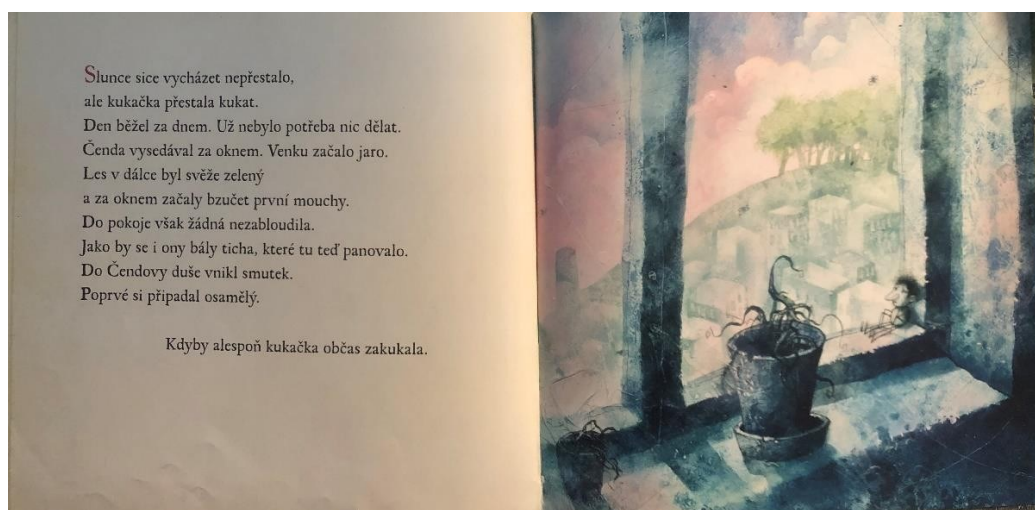

Další otáčka – a pak se to stalo.
Staré unavené péro prasklo, ciferník vylétl
a osvobozené péro se vymrštilo
◀ *podivných spirálách do prostoru.*
Jestliže se zloděj poprvé lekl,
teď se přímo vyděsil.
Péro ho praštilo rovnou do nosu.

Jak se zloděj cítil? Jak asi zareagoval?

S výkřikem hrůzy tlouštík odskočil.
Zakopl o převrácenou židli,
do zadku se mu zapíchlo několik ozubených koleček.
Se zakvílením vyběhl z pokoje.
Čenda s kukačkou mohli slyšet,
jak bez baterky na *schodech uklouzl*
a padá s hrůzným ranněm.

Slunce sice vycházet nepřestalo,
ale kukačka přestala kukat.
Den běžel za dnem. Už nebylo potřeba nic dělat.
Čenda vysedával za oknem. Venku začalo jaro.
Les v dálce byl svěže zelený
a za oknem začaly bzučet první mouchy.
Do pokoje však žádná nezabloudila.
Jako by se i ony bály ticha, které tu teď panovalo.
Do Čendovy duše vnikl smutek.
Poprvé si připadal osamělý.

Kdyby alespoň kukačka občas zakukala.

Jaká byla nálada v opuštěném domě? Proč? Jak mohl Čenda náladu vylepšit?

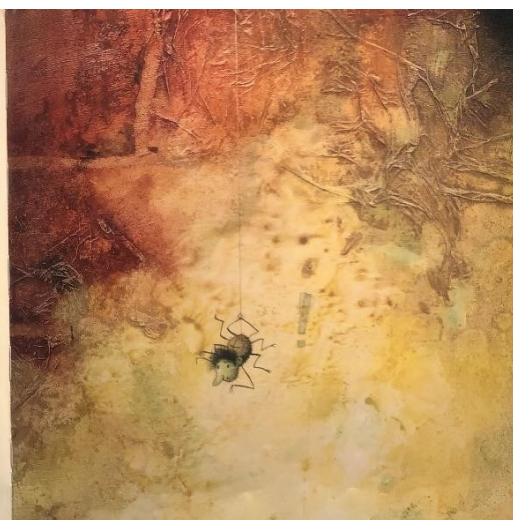
Jednoho dne přijely k domu
nákladní auta a buldozery.
Poveže tudy silnice a dům se bude bourat.
Čenda ještě spal,
když se stěny pokoje otráslý.

Co si asi pomyslí Čenda a kukačka, až se probudí?

Vyděšený Čenda proklouzl škvírou
pod zpuchřelým okenním rámem
a vyběhl na venkovní zed.
Dům se otrásal.
Rychle se musí dostat dolů.
Už se začal spouštět po pavučině,
když se zarazil.

Honem zpátky!

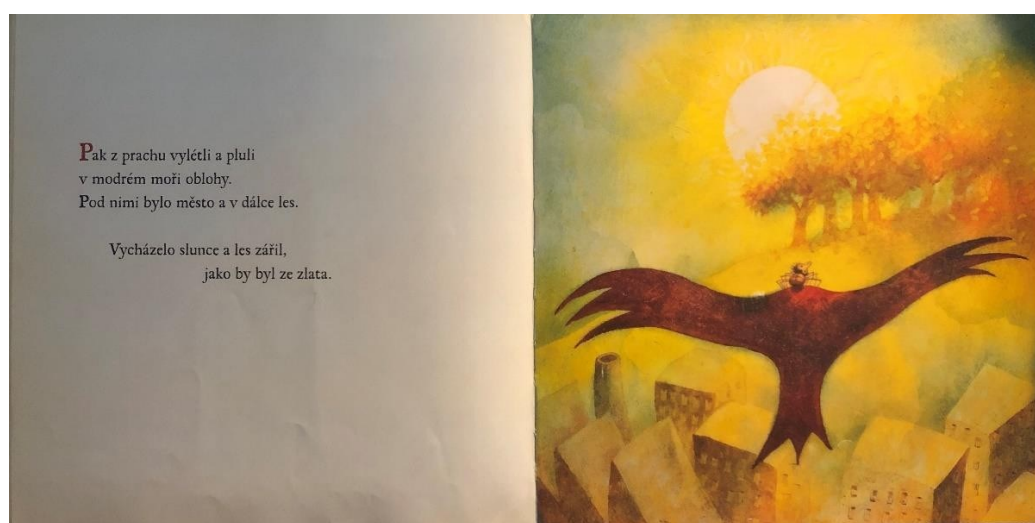
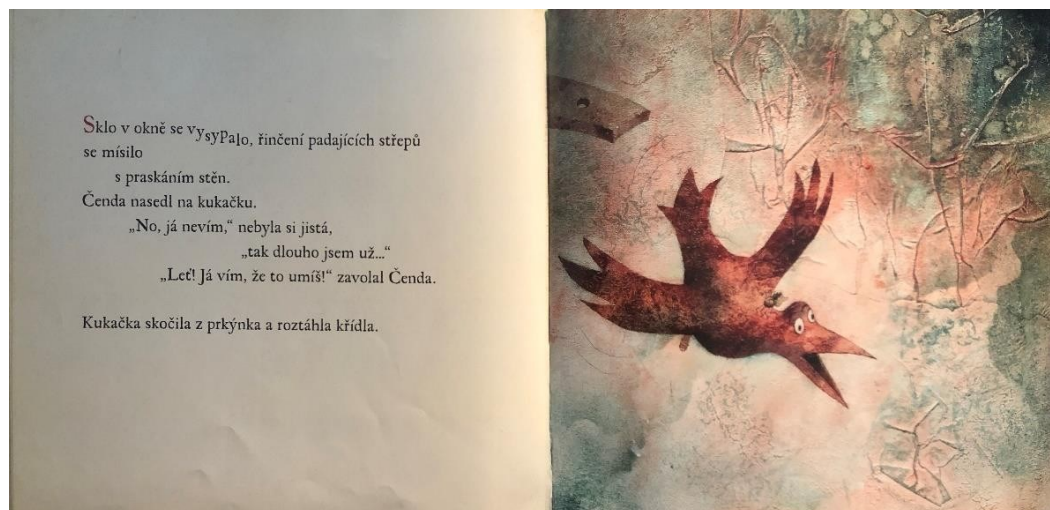

Proč se Čenda rychle vrací zpátky? Není to nebezpečné?

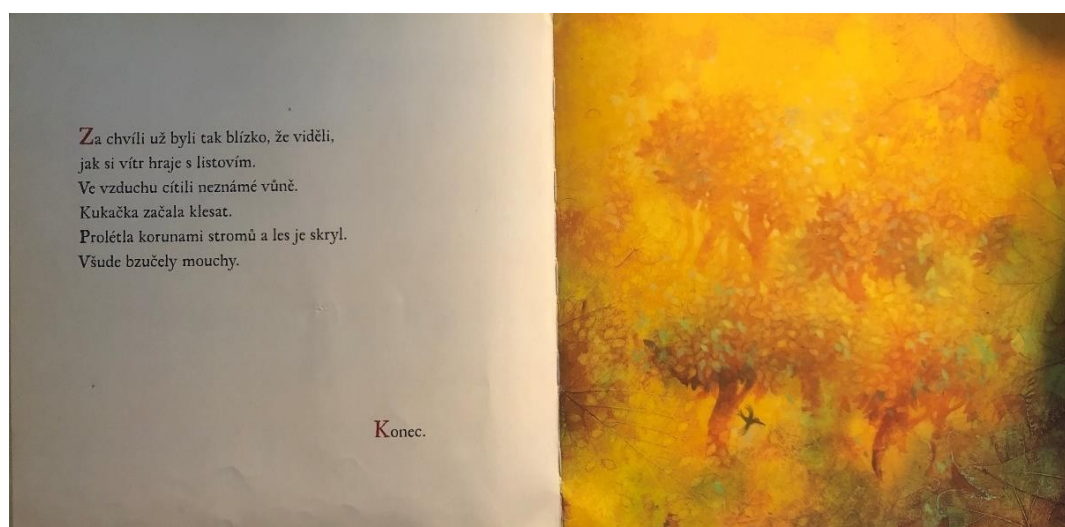
Několika nacyčenými skoky se dostal na hodiny.
Kukačku nebylo vidět, schovala se dovnitř.
Zabušil na dvířka. Vykoukla.
„Za chvíli se celý dům zřítí!“ vykřikl Čenda.
„Musíme rychle pryč!“
„Ale jak?“ zeptala se vyděšená kukačka.
Ale to už se Čenda spustil pod prkýnko a chytil matičku,
která kukačku držela.
Zabral jak nejvíc mohl, až se celý roztřásl.
Uff!...! Nic.
Matička byla příliš utažená.
Po zdech se rozběhly praskliny jako blesky.

Zachoval se Čenda správně?

Jak se asi oba cítili? Kam asi letěli?

Jaké oba asi prožívali pocity? Jak na vás působí obrázek? Jak byste po přečtení knihy popsali obě zvířata?

Aktivity po četbě:

Na závěr si děti opět sednou na koberec a dostanou několik ilustrací z knihy. Jejich úkolem bude je seskládat chronologicky tak, jak šel příběh za sebou. Tím si ukotví, o čem příběh vlastně byl a jak skončil. Právě na konec knihy bychom se mohli zaměřit v hodině výtvarné výchovy, kdy by žáci měli domalovat poslední kartičku, kterou bychom umístili úplně na konec příběhu. Děti mohou vymyslet, co asi bylo dál, kam Čenda s kukačkou letěli a jaká dobrodružství zažívali ve svém novém světě, jistě opět plném nejrůznějších dobrodružství.

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.